

30.11.2020

Asia/14

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 842

Kansainvälisen adoptiopalvelun jatkoluvan hakeminen

HEL 2020-011698 T 05 02 09

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että Helsingin kaupunki hakee Valviran adoptiolautakunnalta luvan kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen adoptiolaisissa (22/2012) säädetyksi viideksi vuodeksi 1.1.2021 alkaen.

Samalla kaupunginhallitus kehotti sosiaali- ja terveystoimialaa laatimaan ja jättämään tarvittavat hakemusasiakirjat adoptiolautakunnalle määräaikaan mennessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kertomus kansainvälisestä adoptiopalvelusta vuosina 2016-2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Adoptiolautakunta

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää (17.11.2020 § 228), että Valviran adoptiolautakunnalta haetaan lupaa kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen päätösehdotuksen mukaisesti. Hakemusasiakirjat on pyy-

detty toimittamaan Valviralle joulukuun alussa, jotta asia ehtii käsiteltäväksi vuoden viimeiseen adoptiolautakunnan kokoukseen.

Sosiaalilautakunnalla on ollut lupa toimia palvelunantajana kansainvälisissä adoptioasioissa 29.11.1985 lähtien. Lupa myönnetään aina viideksi vuodeksi kerrallaan ja nykyinen lupa on voimassa 31.12.2020 saakka. Sosiaali- ja terveystoimialalla kansainvälistä adoptiopalvelunantoa hoitaa perheiden erityispalvelujen perheoikeudellisten asioiden alayksikkö.

Adoptiolain (22/2012) mukaan kansainvälisen adoptiopalvelun tarkoituksena on välittää adoptioija, jolla on asuinpaikka Suomessa, sellaiselle alle 18-vuotiaalle lapselle, jolla on asuinpaikka vieraassa valtiossa ja joka tarvitsee adoptiovanhemmat. Tehtävänä on avustaa adoption vahvistamiseen liittyvissä toimenpiteissä sekä auttaa ja tukea lasta ja adoptiovanhempia tarvittaessa myös sen jälkeen, kun adoptio on vahvistettu.

Palvelunantajana voi lain mukaan toimia kunta tai muu yhteisö. Lupa adoptiopalvelun antamiseen voidaan myöntää hakijalle, joka toimii ilman taloudellisen voiton tavoittelua ja jonka harkitaan kykenevän antamaan kansainvälistä adoptiopalvelua ammattitaitoisesti, pitkäjänteisesti ja luotettavasti. Palvelunantaja voi toimia yhteistyössä vain adoptiolautakunnan hyväksymän ulkomaisen palvelunantajan kanssa. Muut palvelunantajat Suomessa ovat Interpedia ry ja Pelastakaa Lapset ry.

Kansainvälisen adoptiopalvelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa toimii Valviran adoptiolautakunta.

Kansainvälinen adoptiotoiminta ei kuulu kunnan lakisääteisiin velvoitteisiin. Toiminnasta aiheutuvat kustannukset on katettu adoptionhakijoilta perittävillä palvelumaksuilla. Adoptionhakijat maksavat lisäksi asiakirjojen käännettämisestä ja laillistamisesta sekä muista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Adoptiopalvelun toimintaympäristössä on jo pidemmän aikaa tapahtunut muutoksia, joiden vuoksi kansainväliseen adoptioon tulevien lasten määrä on voimakkaasti vähentynyt. Kansainvälinen adoptiotoiminta on vahvasti järjestöjen toimintaa ja myös Suomessa järjestöt hoitavat valtaosan kansainvälisestä adoptiotoiminnasta. Muuttuneessa tilanteessa on ollut perusteltua pyrkiä turvaamaan adoptiotoimintaan erikoistuneiden vahvojen järjestöjen toimintaedellytykset.

Vuonna 2015 nykyistä toimitilua haettaessa todettiin, että tarkoituksena oli luovuttaa sosiaali- ja terveystoimialan kansainvälinen adoptiopai-

velu Interpedia ry:lle ja Pelastakaa Lapset ry:lle. Sosiaali- ja terveystoimialan kansainvälinen adoptiopalvelu ei ole ottanut uusia asiakkaita vuoden 2015 jälkeen. Ennen vuotta 2015 palveluun rekisteröityneille asiakkaille on luvattu hoitaa adoptioprosessit huolellisesti loppuun asti.

Adoptiopalvelun luovutusta varten perustettiin työryhmä, johon osallistui kaikkien adoptiopalvelunantajien, adoptiolautakunnan sekä sosiaali- ja terveystoimialan edustajia. Työryhmässä todettiin, että sosiaali- ja terveystoimialan kansainvälisen adoptiopalvelun luovutus sellaisenaan ei ole realistista asiakkaiden näkökulmasta, muun muassa prosessien pidentymisen ja asiakkaiden kustannusten kasvamisen vuoksi. Työryhmässä päädyttiin siihen, että Helsingin adoptiopalvelu hoitaa asiakkuudet loppuun itse, jolloin voitiin parhaiten turvata asiakkaille koko adoptioprosessien huolellinen hoito.

Vuosien 2016–2020 aikana lähes kaikki adoptiopalvelun asiakkuudet on hoidettu loppuun. Osa asiakkaista päätyi epävarmassa tilanteessa oma-aloitteisesti vaihtamaan adoptiopalvelunantajaa ja aloittamaan oman adoptioprosessin adoptiopalvelun osalta alusta. Osa halusi jatkaa odotusta sosiaali- ja terveystoimialan adoptiopalvelussa.

Edellistä toimilupaa haettaessa hakemuksia oli Thaimaassa, Etelä-Afrikassa ja Bulgariassa yhteensä 47 kappaletta. Thaimaan hakemukset on näiden vuosien aikana saatu hoidettua loppuun ja yhteistyö Thaimaan kanssa on päättynyt. Keskenäisiä hakemuksia on jäljellä kuusi kappaletta. Etelä-Afrikassa on yksi hakemus, jonka käsittelyä koronapandemia on hidastanut ja Bulgariassa on viisi hakemusta. Bulgarian odotusajat ovat maan adoptiotilanteesta johtuen pidentyneet jopa seitsemään vuoteen. Bulgarian adoptiokontaktista on kerrottu, että lapsiesityksiä voisi olla tulossa asiakkaille lähiaikoina.

Adoptiopalvelun luovutusta selvittäneessä työryhmässä tunnistettiin haasteita myös adoptioasiakirjojen arkistointiin liittyvissä ja adoptiolain velvoittaman adoption jälkipalveluun liittyvissä kysymyksissä. Adoptiopalvelunantaja on velvoitettu arkistoimaan adoptioasiakirjoja 100 vuotta. Sosiaali- ja terveystoimialan adoptiopalvelun adoptioasiakirjojen siirtäminen järjestöjen arkistoihin ei olisi ollut mahdollista.

Adoptiolain 33 §:ssä säädetään adoptiopalvelunantajan tehtävistä ja jälkipalvelutyöstä. Kansainvälisen adoptiopalvelunantajan jälkipalveluun kuuluu adoptiolain 92 §:ssä tarkoitettu asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus, 93 §:n mukainen jälkipalveluasiakkaalle annettava tuki ja ohjaus tietojen saamisen yhteydessä sekä 33 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan mukainen velvollisuus avustaa tietojen saamisessa lapsen alkupeirästä ja muista tiedoista lapsen lähtömaasta sekä tuen ja ohjauksen tarjoaminen tietoja annettaessa. Jälkipalveluun sisältyy myös ohjaus ja

tuki, jota on annettava tarvittaessa myös juurimatkaa suunnittelevalle tai juurimatkalle lähtevälle.

Kansainvälisen adoptiopalvelun hoitamiseen liittyviä tehtäviä hoitaa perheoikeudellisten asioiden adoptiotyöryhmän sosiaalityöntekijä. Adoption jälkipalveluun on hänen työpanoksestaan osoitettu kolmannes. Jälkipalvelutyön rahoitus tulee nykyisin Valviran adoptiolautakunnasta ja sen toteuttamisesta raportoidaan Valviraan puolivuositain.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan mukaan on perusteltua hakea vielä yksi jatkolupa sosiaali- ja terveystoimialan adoptiopalvelulle. On oletettavaa, että seuraavan viisivuotiskauden aikana kaikki loput adoptioprosessit saadaan hoidettua luvatusi huolellisesti loppuun asti. Nyt haettava jatkolupa ei velvoita jatkamaan palvelun antamista koko lupakauden ajan.

Adoption jälkipalvelun osalta sosiaali- ja terveystoimiala selvittää Valviran adoptiolautakunnasta, minkälainen toimilupa tarvitaan myöhemmin adoption jälkipalvelun hoitamiseen.

Päätösehdotus on sosiaali- ja terveyslautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kertomus kansainvälisestä adoptiopalvelusta vuosina 2016-2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Adoptiolautakunta

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Sosiaali- ja terveystoimiala

30.11.2020

Asia/14

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.11.2020 § 228

HEL 2020-011698 T 05 02 09

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Valviran adoptiolautakunnalta haetaan lupaa kansainvälisen adoptio-palvelun antamiseen adoptiolain (22/2012) sallimaksi viideksi vuodeksi 1.1.2021 alkaen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Katja Niemelä, perheoikeudellisten asioiden päällikkö, puhelin: 310 43420
katja.niemela(a)hel.fi
Maria Kahila, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43087
maria.kahila(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566